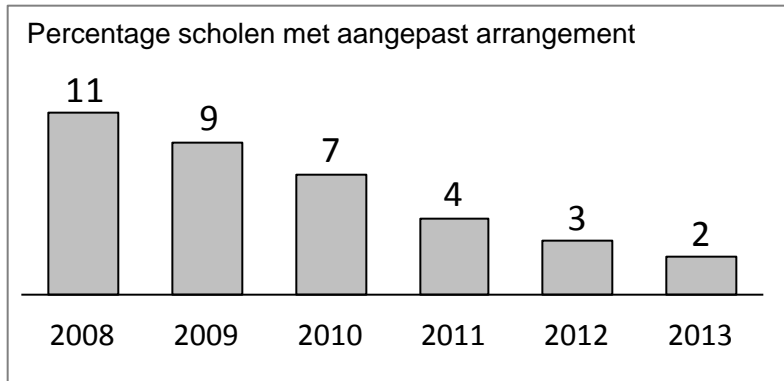

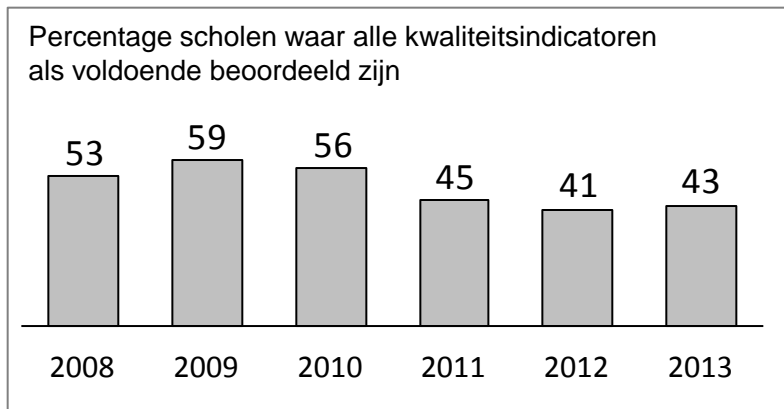
Naar visiegedreven eigen toezicht

Visiegedreven eigen toezicht: Na jaren van vergrote aandacht voor zwakkere scholen is er ruimte voor algehele kwaliteitsimpuls

Percentage scholen met aangepast arrangement sterk teruggelopen

- Percentage scholen met aangepast arrangement (zwak en zeer zwak) sterk teruggelopen van 11% in 2008 naar 2% in 2013
- Resultaten bereikt door sterke focus op de 'onderkant' door onderwijsinstellingen en OCW/Inspectie

Kwaliteit laatste 3 jaar stabiel gebleven

- In het algemeen is het percentage scholen met een voldoende voor alle kwaliteitsindicatoren de laatste jaren echter stabiel
- Volgens het OCW blijft met name de kwaliteitsontwikkeling van scholen die voldoende presteren maar beter kunnen, achter bij de verwachtingen

Visiegedreven eigen toezicht: OCW en inspectie sluiten hierbij aan door meer differentiatie in oordelen, aanpassingen in toezichtsmodel en meer ruimte voor eigen toezicht

Kamerbrief 'Toezicht in transitie 2014'

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

-Retouradres Postbus 14375 2500 BJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Rijksstraat 50
Den Haag
Postbus 14375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Oranjerijkswaard
99413

Datum: 28 maart 2014
Betreft: Toezicht in transitie

1. Inleiding

Het Nederlandse onderwijs presteert goed. Het aantal scholen dat onvoldoende scoort is de laatste jaren verminderd. Daar mogen we best trots op zijn. Maar het zijn niet alleen de (zeer) zwakke scholen die moeten verbeteren, ook scholen en opleidingen die voldoende presteren (zie het Onderwijsverslag 2011/2012) moeten hun kansen grijpen om zich te verbeteren. Dat is een uitdaging voor alle onderwijssectoren. Wij willen in het onderwijs toe naar een kwaliteitscultuur waarbij het voor alle partijen vanzelfsprekend is om te blijven streven naar verbetering, ook al is het basisoniveau op orde. Dat komt ten goede aan alle leerlingen en studenten zodat zij hier optimaal van kunnen profiteren in alle leer- en vormingsgebieden.

We weten uit onderzoek¹ dat een hoge mate van autonomie voor scholen in combinatie met het afleggen van publieke verantwoording het beste recept is voor goede resultaten. Vanuit dit vertrekpunt willen we komen tot een verbetercultuur die door alle betrokkenen intrinsiek wordt beleefd. We willen de ambities van de scholen, besturen, instellingen en leraren prikkelen zodat zij zich professioneel uitgedaagd voelen om zichtbare verbeteringen in het onderwijs te realiseren ten gunste van leerlingen en studenten. Hierbij willen we ook de lessen uit de praktijk en evaluaties van beleid uit de diverse sectoren benutten. We willen het toezicht op de kwaliteit zodanig inrichten dat het verbeterpotentieel transparant en inzichtelijk wordt gemaakt zodat scholen, instellingen, besturen en leraren zich hierin daadwerkelijk herkennen en daardoor aangespoord worden om die potentieel aan te boren. Instellingen kunnen in hun streven naar verbetering ook ondersteund worden in het omzetten van goede voornemens naar concrete acties. Als zij hun verbeterplannen en ambities in de praktijk realiseren moet dat ook zichtbaar worden benoemd zodat zij beloond worden met de waardering die daar bij hoort. Dat kan zich vertalen in het oordeel 'goed' of predicaat 'excellent'. Dat kan ook

¹ Weiszik, D., Wolf, J., Wissmann, L., Ell, R. van, Huis, R. en H. van der Steeg, 2009, Wat is bekend over de effecten van kenmerken van onderwijsinstellen? Een literatuurstudie, CIB Document 187, OECD (2011), Lessons From PISA for the United States, Strong Performers and Successful Reformers in Education, OECD Publishing

Differentiatie in oordelen

- Onderscheid naar 'voldoende' en 'goed' (en excellent)
- Norm voor basiskwaliteit omhoog
- Nadrukkelijker gekeken waar meer uit leerlingen kan worden gehaald

Aanpassingen toezichtsmodel

- Van toezicht per school naar integraal toezicht per bestuur
- Breder kwaliteitsprofiel
- Meer gericht op leergroei en toegevoegde waarde

Ruimte voor eigen toezicht

- Inspectie sluit meer aan bij eigen kwaliteitsinformatie van school
- Des te beter de informatie van het bestuur, des te minder zal inspectie zelf verzamelen
- Verruiming van inspectiecyclus (bijv. van vier naar zes jaar) en meer op afstand

Start pilot in 2014-2015, naar verwachting brede start in 2016-2017

Visiegedreven eigen toezicht: Maar hoezo naar eigen toezicht op onderwijskwaliteit? Op weg naar eigen sturing!

Instrumenten om zicht te krijgen op onderwijskwaliteit

Kengetallenkaart

*Structurele
schoolbezoeken*

Tevredenheidsmeting

Dashboards

Risicoanalyse

Kwaliteitskader

*Management
gesprekken*

Audit teams

Kwaliteitskaarten

Vensters PO

Informatie eigen toezicht aanwezig, op naar eigen sturing

Eigen toezicht is grotendeels aanwezig

- Onderwijsinstellingen zijn al zelf verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit
- Onderwijsinstellingen gebruiken al veel instrumenten om zicht te krijgen op de onderwijskwaliteit
- De onderwijsprofessional heeft al een passie om leerlingen optimaal tot ontwikkeling te brengen

Van eigen toezicht op naar eigen sturing van onderwijskwaliteit

- Bundeling van informatie voor integraal zicht (breed kwaliteitsprofiel)
- Interpretatie en analyse van de informatie
- Daadwerkelijk cyclisch gebruiken van de informatie voor initiëren en faciliteren van verbeteractiviteiten

Visiegedreven eigen toezicht: Maar dan wel vanuit een visie op goed onderwijs

Visie als referentiekader

- Expliciteert het eigen referentiekader. Het geeft aan wat de onderwijsorganisatie zelf goed onderwijs vindt
- Het biedt een kader waar je als onderwijsorganisatie naar toe wil. Zonder visie valt er moeilijk te sturen

Visie als trechter van informatie

- De visie structureert de aanwezige informatie. Het is bepalend voor op welke aspecten je wil sturen
- Het helpt om uit de enorme hoeveelheid informatie juist die zaken op te merken die belangrijk zijn voor de onderwijsorganisatie

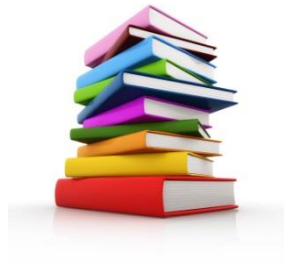

Visie als bindende en leidende factor

- Een gezamenlijke visie op goed onderwijs versterkt de verbondenheid
- Zorgt voor een gezamenlijke taal
- Leidende factor voor het handelen van onderwijsprofessionals

OCW: *Excellente scholen onderscheiden zich door een **gedeelde visie op goed onderwijs** en een cultuur en werkwijze waarin **continu reflecteren op en verbeteren van de kwaliteit** van dat onderwijs centraal staat*

Visiegedreven eigen toezicht: Visie op spelen, leren, ontwikkelen op basis van drie pijlers

1: Wat leren leerlingen?

2: Hoe leren leerlingen?

Visie op onderwijskwaliteit

Visie op spelen, leren, ontwikkelen

3: Hoe ziet de onderwijspraktijk eruit?

Visiegedreven eigen toezicht: Wat leerlingen leren is afhankelijk van de kerndoelen en geboden extra ontwikkelingsmogelijkheden

Wettelijke kerndoelen als basis

TULE

bekijk de toelichting op:
TULE inhouden en activiteiten

en leerlijnen van:

- Nederlands
- Engels
- Friese taal
- Rekenen/wiskunde
- Oriëntatie op jezelf en de wereld
- Kunstzinnige oriëntatie
- Bewegingsonderwijs

Extra ontwikkelingsmogelijkheden o.b.v. ambitie en populatie van de school

- Cognitieve vaardigheden
- Sociaal-emotionele vaardigheden
- Talent ontwikkeling
- ...

Visiegedreven eigen toezicht: Hoe leren leerlingen, een lastige opgave voor de onderwijsprofessional

Richard Feynman (beroemd natuurkundige en didacticus)
Over lesgeven in 'The Pleasure of Finding Things Out' – 1981 documentaire

Visiegedreven eigen toezicht: Kennis over leren is sterk uitgebreid, onderwijsprofessional als continue matchmaker

Belangrijkste leertheorieën die ons onderwijs beïnvloed(en) (hebben)

Behaviorisme

Leren = zichtbare gedragsverandering, door positieve bekrachtiging, directe feedback (conditioneren)

Cognitivisme

Leren = het verwerken van informatie. Je leert wanneer je het informatienetwerk in het brein kunt reconstrueren en kunt veranderen

Constructivisme

Leren = kennisconstructie. Leren komt tot stand door te reflecteren op leerervaringen (in een sociale context)

Connectivisme

Leren = het leggen van nieuwe verbindingen in het kennisnetwerk. Kennis is overal, het gaat erom dat je de kennis tot je leert nemen op kritische wijze en verbindt

Evidence based onderwijs: empirisch bewijs dat een leerstrategie in die context werkt

Evidence based onderwijs / Evidence based research:

Empirisch bewijs dat een bepaalde leerstrategie werkt: voor jouw (populatie) kind(eren).

Met leertheorieën en inzichten vanuit de neurocognitie als fundament voor je onderwijsconcept check je voortdurend wanneer kinderen het meest optimaal tot ontwikkeling komen

Neurocognitie: dieperliggende kennis van waarom leerprocessen op een bepaalde manier werken

Neurocognitie; het lerende brein

Vanuit de neurocognitie worden onderwijskundige en psychologische leertheorieën getoetst en daarmee voor de onderwijspraktijk (be) (on) krachtig.

Kennis over het lerende brein geeft het onderwijs dieper inzicht waarom het kind iets wel of niet leert

De onderwijsprofessional als continue matchmaker

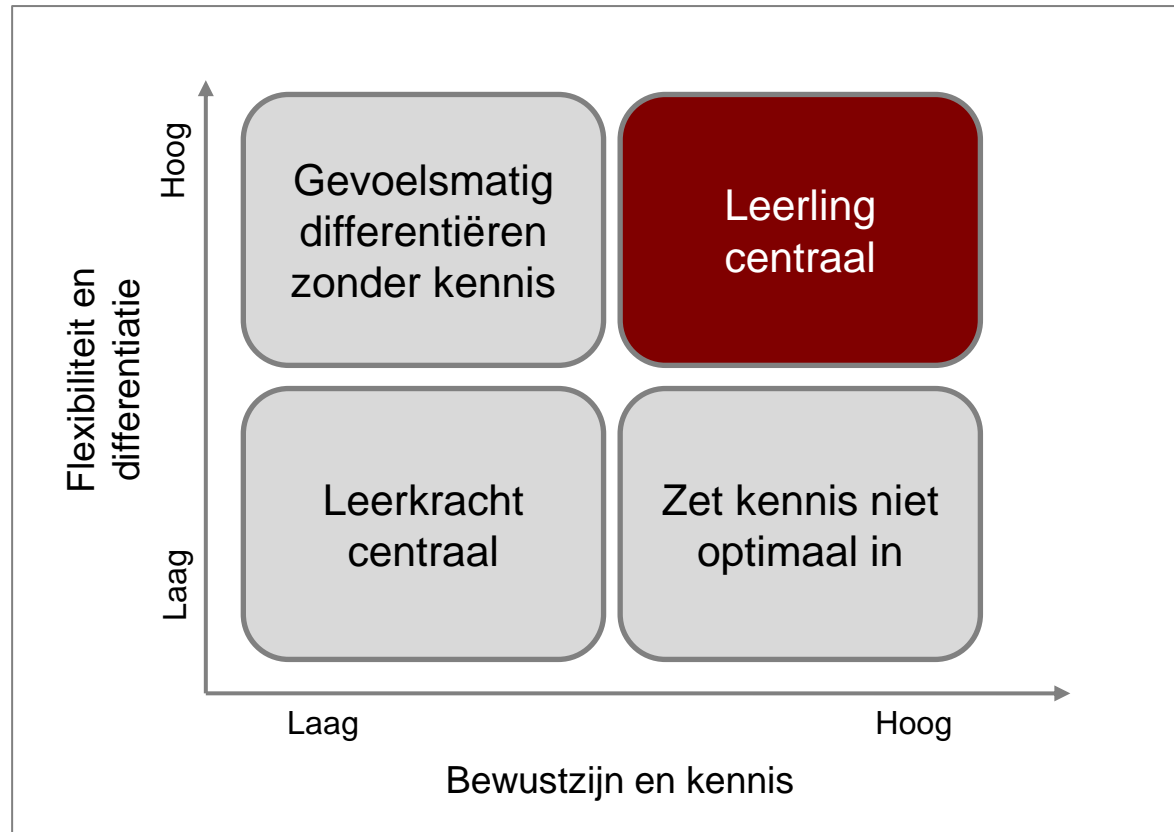
De onderwijsprofessional: kent de (theoretische) (actuele) inzichten van leerprocessen en is in staat de meest effectieve leerstrategie binnen de context passend bij de leerling in te zetten.

Visible learning, J. Hattie: leren zichtbaar maken

Een actuele visie op leren is nodig om de rugzak van de leerkracht te vullen

Visiegedreven eigen toezicht: Onderwijsprofessionals dienen zowel inhoudelijke kennis te bezitten als hoge mate van flexibiliteit in toepassen van de vaardigheden

Toepassen didactische leerstrategie door onderwijsprofessional

Visiegedreven eigen toezicht: Wat betekent dit voor de praktijk (onderwijsconcept)

Enkele vragen bij de inrichting van de onderwijspraktijk

- Hoe zien de groepen eruit?
- Hoe ziet de instructie eruit?
- Hoe zet je personeel in?
- Welke methoden gebruik je?
- Hoe zet je ICT in?
- Hoe ziet het ondersteuningsprofiel eruit?
- Hoe ziet het gebouw eruit?
- Hoe ziet het dagrooster eruit?
-
-

Jenaplan

Ontwikkelingsgericht
Onderwijs

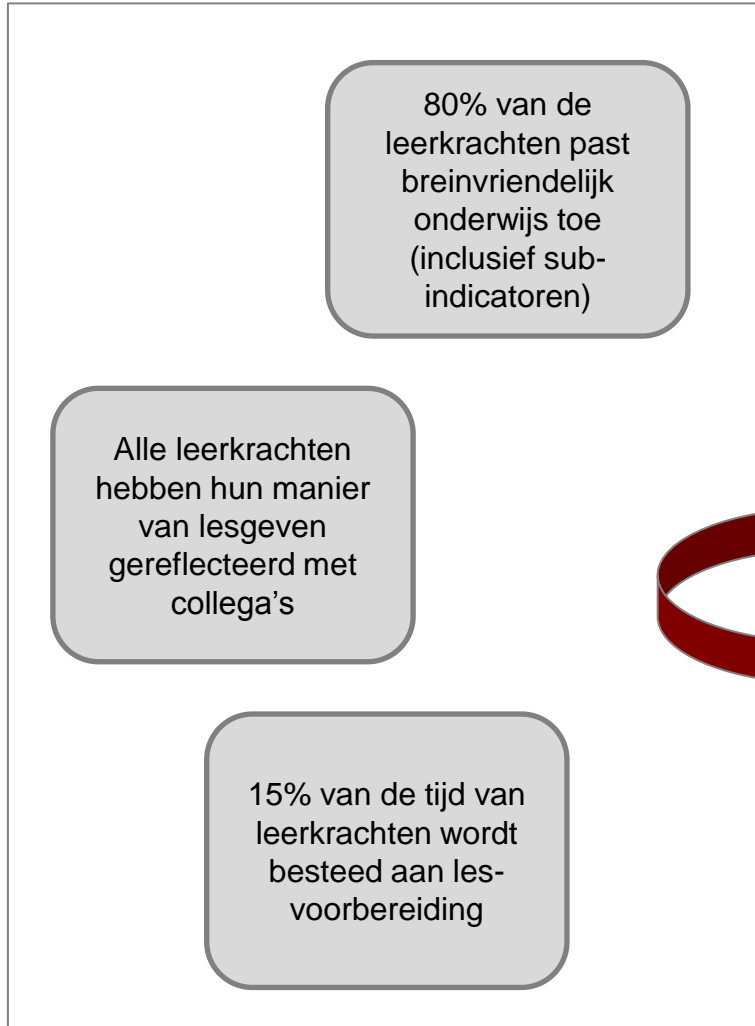

 Dalton

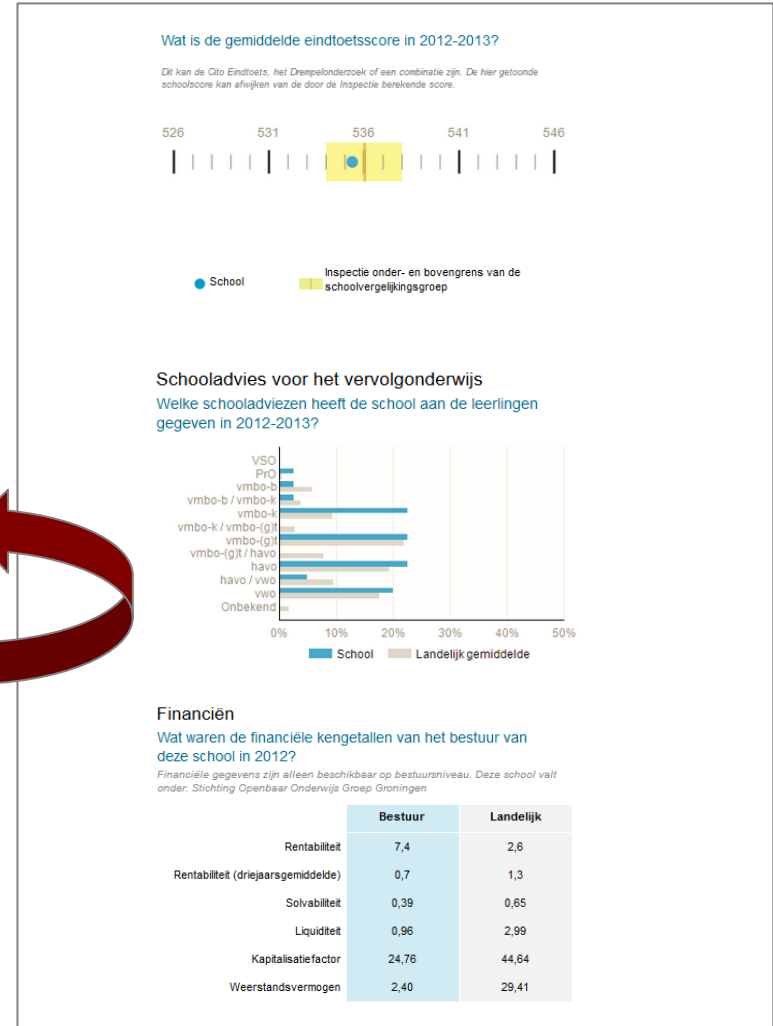
Visiegedreven eigen toezicht: Toezicht op output, sturen vanuit visie

Voorbeeld

Visiegedreven indicatoren (primaire proces)

Output indicatoren

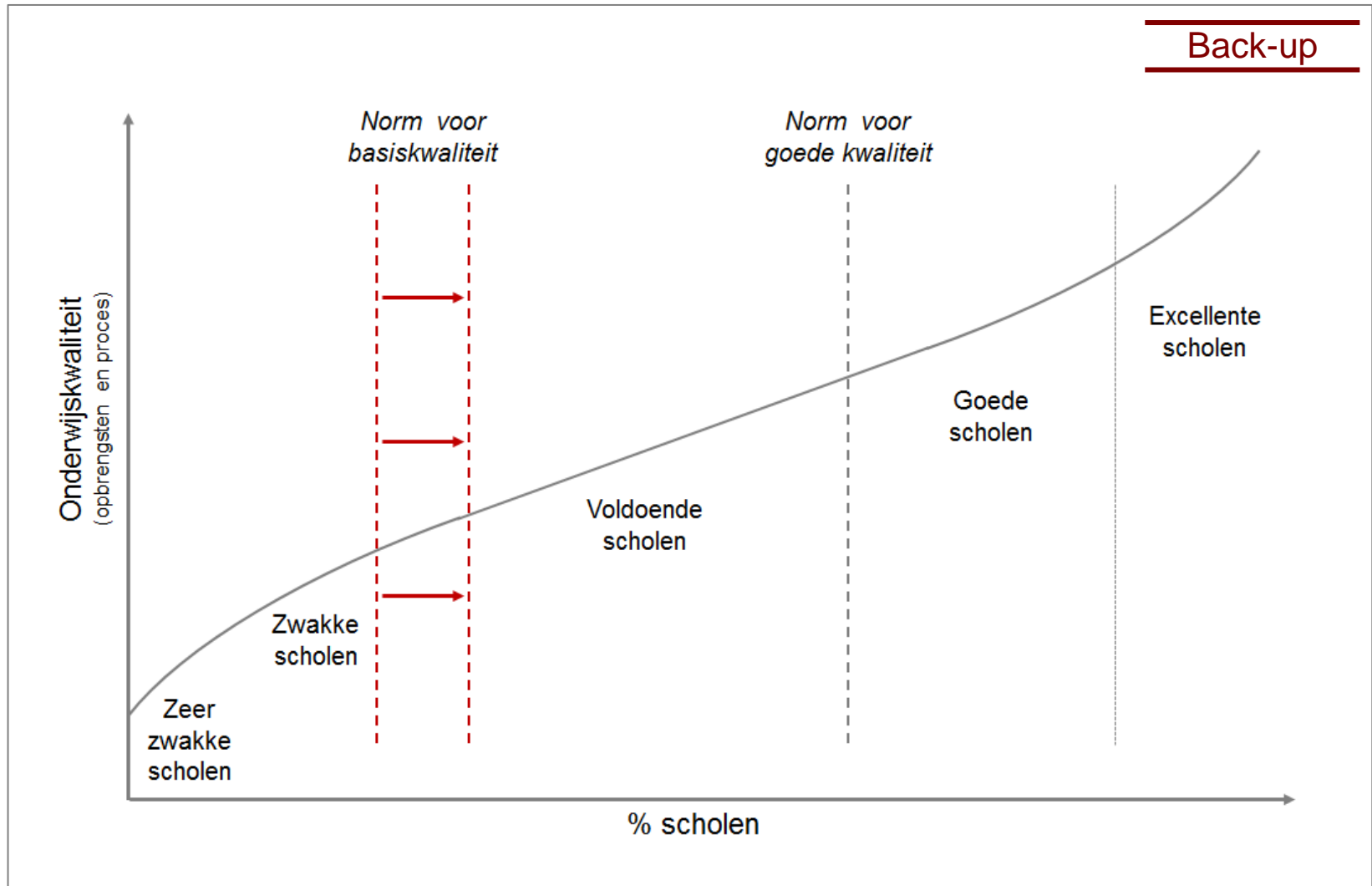

- Noteer op de post-it een gewenst concreet gedrag dat je je leerkracht ziet doen op didactisch gebied op basis van jouw visie op leren (maximaal 3)

Uitwisseling:

- Geef de post-it's door tot het signaal klinkt ga dan met je buurman / buurvrouw in gesprek over de indicator

Back-up

	Van	Naar
Focus	<ul style="list-style-type: none">▪ Toezicht per school	<ul style="list-style-type: none">▪ Integraal toezicht per bestuur
Methodiek	<ul style="list-style-type: none">▪ Smal kwaliteitsbeeld per school▪ Risicogericht▪ Basiskwaliteit▪ Eindopbrengsten	<ul style="list-style-type: none">▪ Breed kwaliteitsprofiel per school▪ Risicogericht en gedifferentieerd oordeel▪ Goed is de norm▪ Leergroei en toegevoegde waarde
Werkwijze	<ul style="list-style-type: none">▪ Gericht op schoolleider, ouders & IIn▪ Eigen informatie inspectie▪ Alleen de school▪ Kwaliteit nu▪ Jaarstukken per school	<ul style="list-style-type: none">▪ Gericht op schoolleider, ouders, IIn en bestuur en leraren▪ Ook info van school en bestuur zelf▪ Context van school▪ Ontwikkelingsrichting van school▪ Jaarstukken per bestuur